

เทศน์เช้า วันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๖

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดสันติธรรมาราม ต.คลองตากต อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ถ้าเป็นวันพระมันดี วันพระทำบุญกุศลมันเป็นบุญกุศล วันพระ วันเราทำภาวนา ดูอย่าง
ที่ว่าเขาออกทีวี เห็นไหม ยืน ๗ ปี แล้วเวลาเขากำมือจนเล็บทะลุ ให้อย่างนั้นถ้าเขามาปฏิบัติ เขา
ควรจะได้ประโยชน์ เพราะเขามีความเพียรมาก แต่เพราะเขาทำแล้วมันทำมิจนหาทิวทัศน์ความเห็นผิด
เห็นใหม่ ยืน ๗ ปี แล้วบางทีกรรม แล้วอย่างนี้สมัยพุทธกาลก็มีอย่างนี้ พุทธเจ้าไปเรียนมาตลอด
ถ้าความเพียรอย่างนั้นแล้วมาประพฤติปฏิบัติ ประพฤติปฏิบัติมันก็จะไม่เข้าทาง ถ้าไม่เข้าทาง
เพราะว่ามันเป็นมิจนหาทิวทัศน์ ความเห็นผิด ถ้าความเห็นผิดมันจะเข้ามาไม่ได้ แต่อาศัยเฉพาะว่าความ
เพียรเขาแก่กล้า เวลาเราประพฤติปฏิบัติ ถ้าเราคิดอย่างนั้นนะ เราเห็นความเพียรเขาขนาดนั้น เขา
ทำของเขาได้ เขาสะสมมา สะสมคือว่าเวลาเขาเวียนตายเวียนเกิด เขาทำอย่างนั้นของเขามา
ตลอดไป เขาเคยทำอย่างนั้นมา จิตมันเข้มแข็ง มันทำได้

อย่างฤๅษีชีไพรในพุทธกาลมีอยู่แล้ว แล้วเจ้าชายสิทธัตถะไปเรียนกับลัทธิต่างๆ ก็บอกว่า
สำเร็จเป็นพระอรหันต์ๆ แต่มันไม่มีใครสำเร็จได้จริงเลย เพราะความเห็นของเขา ความเห็นของเขา
ความคิดออกไป มันจินตนาการออกไป ธรรมมันเป็นเรื่องของใจ มันถึงว่ามหัศจรรย์มาก เรื่องของ
ใจเป็นเรื่องมหัศจรรย์ แล้วอย่างเราเนี่ย เรามาคิดดูใจเราสิ ใจเราคิด เราปล่อยไป เมื่อมากนะ บางที
ชีวิตก็เบื่อหน่าย มันซ้าๆ ซากๆ มันน่าเบื่อหน่าย แต่ความเบื่อหน่ายนี้มันเบื่อหน่ายแล้วเดี๋ยวมันก็
คิดอย่างอื่นต่อไป เพราะมันเบื่อหน่ายชั่วครั้งชั่วคราว ความเบื่อหน่ายในชีวิต ในชีวิตเราเป็นไป

แต่ในการประพฤติปฏิบัติ มันก็มีความเบื่อหน่าย ถ้าความเบื่อหน่ายในการประพฤติปฏิบัติ
มันก็ต้องพยายามพลิกแพลงอุบายวิธีการ ถ้าอุบายวิธีการมันพลิกแพลงไปๆ พลิกแพลงออกไป
เรื่อยๆ มันยังพอมีทางออก มีทางออกนี้มันเป็นไปตลอดไป สัมมาทิวทัศน์ ความเห็นชอบ ความ
เห็นชอบมันต้องเริ่มก้าวเดิน ไปตั้งแต่ ๑ ๒ ๓ ๔ ขึ้นไปเรื่อยๆ ความก้าวเดินขึ้นไปเรื่อยๆ จิตมันจะ

ละเอียดเข้าไปเรื่อยๆ ความชำระกิเลสมันก็ต้องชำระกิเลสไปเป็นชั้นเป็นตอนเข้าไป ความเป็นชั้นเป็นตอนนี่ต้องทำสัมมาสมาธิให้ได้ก่อน

สมาธิเรามันคิดแล้วมันจินตนาการไป มันจะหมุนออกไปข้างนอก มันจะหมุนออกไปของมัน มันจะมีความเห็นของมัน มันจะคิดออกไป ความหมุนออกไปคือรับรู้ เวลาจิตส่งออกมันส่งออกไปรับรู้สิ่งต่างๆ แล้วมันก็ยึดสิ่งต่างๆ ยึดสิ่งที่ว่ามันเห็น ความยึดเห็นมันก็เป็นสภาวะธรรมอันหนึ่ง แต่สภาวะธรรมอันนี้มันยังไม่เข้าถึงความเป็นจริง มันก็เป็นความเห็นมันเป็นอย่างนั้น ความเห็นของกิเลสไง ถ้ากิเลสมีความเห็นเป็นอย่างนั้น มันก็เป็นแบบนั้น

ถ้ากิเลสมันมีความถูกต้อง ถูกต้องตรงไหน เวลากิเลสมีความถูกต้อง ความอยากที่เป็นมรรค นี่มันก็เป็นกิเลสอันหนึ่ง แต่มันเป็นมรรค เป็นความถูกต้อง เป็นความเห็นดีงาม มันก็เป็นมรรค เป็นธรรม เขาบอกว่ากิเลสชำระกิเลสไม่ได้ จิตอกุศลชำระอกุศลไม่ได้ แต่นี่มันเป็นธรรมแล้ว ต้องเป็นสภาวะธรรมเท่านั้นถึงชำระกิเลสได้ สภาวะธรรม หมายถึงว่าเราต้องมีสัมมาสมาธิ กิเลสมาก่อน แต่กิเลสความอยากอันนี้เป็นมรรค มันเริ่มคายตัวออกมา มันไม่ใช่กิเลสทั้งหมด

มันเริ่มที่ความอยากเหมือนกัน แต่ความอยากนี่อยากทำคุณงามความดี เอาสิ่งนี้มาใคร่ครวญของเรา ใคร่ครวญเข้ามาๆ จิตมันจะก้าวเดินเข้าไป เป็นสัมมาทิฏฐิเป็นความเห็นถูกต้อง ความเห็นถูกต้องจะไม่มีคำว่ามีความอยากเลย ไม่มีจินตนาการของใจเลย มันก็ก้าวเดินไปไม่ได้ เหมือนกับความเบื่อหน่าย ความเบื่อหน่ายเป็นกิเลสไหม? เป็นกิเลส นี่เบื่อเป็นกิเลส เบื่อหน่ายมันก็อยากจะพ้นออกจากตรงนี้ไป ความเป็นกิเลสมันก็เป็นว่าเป็นกุศลทำให้เกิดอกุศล

กุศล เห็นใหม่ เวลาทำคุณงามความดี กุศลทำให้เกิดอกุศล คิดว่ามันจะเป็นไปไม่ได้ อกุศลทำให้เกิดกุศล นี่เข้าไปจะไปทำร้ายพระพุทธเจ้า พระเทวทัตจ้างคนไปทำร้ายพระพุทธเจ้า นี่อกุศลทั้งหมดเลย แต่พอไปฟังธรรม พระพุทธเจ้าเทศน์สอน มันเปลี่ยนไป เห็นใหม่ จากอกุศล จะไปทำร้าย จะไปฆ่าพระพุทธเจ้า พระพุทธเจ้าเทศน์จนแบบว่าขอบบวชๆ อกุศลทำให้เกิดกุศลก็ได้ มันเป็นเรื่องที่ว่ามันถึงจังหวะแล้วมันจะเป็นไปไม่เป็นไป

นี่ก็เหมือนกัน ถ้าธรรมของเรา ถ้าเราประพฤติปฏิบัติธรรม เราพยายามทำใจของเราขึ้นมาให้เป็นอุบายวิธีการแยกออกไป แยกออกไป พยายามแยกออกไป สิ่งที่เหลือไว้มันจะเป็นสภาวะธรรม สิ่งที่มันไม่คงที่ สิ่งที่เป็นอนิจจังมันต้องหลุดออกไป มันจะหลุดออกไปถ้าเราแยก

ออกไป เราพยายามพิจารณาออกไป แยกออกไปๆ ให้เหลือสิ่งที่ว่าพยายามคิดพิจารณา มันก็อยู่กับเรา

ความจริงมันอยู่กับใจ ใจนี้เป็นความจริงอันหนึ่ง เป็นสภาวะธรรมที่จริงมาก จริงขนาดที่ว่า ถ้ามีกิเลสปกครองอยู่ มันก็จะเวียนตายเวียนเกิดเป็นธรรมชาติของมัน ถ้าเวลาธรรมะมันชำระล้างออกมา มันก็จริงสภาวะนั้น สภาวะจริงตลอดไป สิ่งที่จริงตลอดไปก็เป็นความสุขของใจ เป็นความสุขคงที่และมีอยู่ แต่สภาวะจริงอันนี้มันโดนกิเลสปกคลุม มันถึงสภาวะต้องหมุนไปตามนั้น นี่เราแยกออกสิ่งนี้ เราพยายามแยกออก ความจริงกับใจอันนี้มันต้องเป็นอันเดียวกัน ความจริงกับใจ สิ่งที่ใจเป็นความจริง มันจะอยู่กับเราตลอดไป ถึงต้องพยายามแยกแยะออกไป

สัมมาสมาธิก็พยายามกำหนดเข้าไป ถ้ากำหนดได้นะ จิตนี้กำหนดสมาธิเข้าไปเรื่อยๆ ถ้ามันยังกำหนดได้ เราพยายามกำหนดให้มันลึกเข้าไปๆ พอมันลึกเข้าไปๆ มันจะเป็นความจริง สิ่งที่เป็นอนิจจังมันต้องแปรสภาวะไป สิ่งที่เป็นความจริงมันเป็นความจริงอยู่ แต่เป็นความจริงในส่วนของโลกียะ กับความจริงในโลกุตตระ

ความจริงในโลกียะมันเป็นความจริงขนาดไหนมันก็เป็นอนิจจัง สิ่งที่เป็นอนิจจังเพราะว่ามันมีกิเลสที่หมุนเวียนไป ความจริงอันนี้มันถึงเป็นสัมมาสมาธิใจ แล้วสัมมาสมาธิ น้ำเต็มแก้ว สิ่งที่เต็มแก้วอยู่มันต้องเสื่อมสภาวะ มันทำให้เจริญมากไปกว่านั้นไม่ได้ แล้วพอทิ้งไว้มันก็เป็นสิ่งที่เป็นไป มันต้องแปรสภาพไป มันเป็นอนิจจัง สิ่งใดเป็นอนิจจัง สิ่งนั้นเป็นทุกข์

เราสร้างสม พยายามปฏิบัติขึ้นมา เราสร้างสมคุณงามความดี เราพยายามประพฤติปฏิบัติขึ้นมา เติบจนกรรมนั่งสมาธิภาวนาขึ้นมาเพื่อจะให้ได้ธรรมมา พอได้ธรรมมาแล้วมันก็แปรสภาพไปๆ มันทำให้เรามีความท้อถอย มีความไม่แน่ใจ ความไม่แน่ใจมันต้องมาเทียบทุกขัณณทุกขัณของโลกนี้ทุกขัณเพื่อที่จะเป็นความทุกข์ออกไป แต่อันนี้มันเป็นทุกข์เพื่อที่จะพ้นทุกข์ แล้วชีวิตนี้ก็เข้าไปสภาวะแบบนั้น

ชีวิตนี้ เรื่องของโลกมันก็หมุนเวียนไป มันเป็นเรื่องที่เป็นเครื่องล่อ ทุกอย่างมันจะล่อให้เราติดพันไปกับสิ่งนั้น พอล่อไปมันก็ติดพันไปๆ แต่พอถึงที่สุดแล้วมันก็ทิ้ง ทิ้งแต่สภาวะธรรม ผล ทิ้งวิบากเอาไว้ให้กับใจดวงนั้น ใจดวงนั้นจะปรารถนาสิ่งใดแล้วไม่สมความปรารถนาเลย จะไม่มีสมความปรารถนาของตัวเอง ถึงที่สุดแล้วชีวิตนี้ต้องการให้มันอยู่กับเราก็กไม่สมความปรารถนา ไม่มีอะไรสมความปรารถนาเลย ชีวิตนี้เหมือนละคร โลกนี้เหมือนละคร เราเกิดมาสภาวะหนึ่ง

ต้องมาแสดงละครชีวิตของเรา แล้วแสดงละครชีวิต มันก็เรื่องของโลกเขา มันก็หมุนเวียนไป แต่มี
วาสนาถึงได้มาเจอหลักธรรม มาเจอธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

พระพุทธเจ้าประพาศปฏิบัติมา สร้างสมมา ๔ อสงไขย แสนมหากัป กว่าจะได้สิ่งนี้ออกมา
จากสภาวะธรรมที่มีอยู่ให้เป็นตามความเป็นจริง แล้วเรานี้ ชีวิตนี้คือละคร ถ้าเราใช้ชีวิตไปก็เหมือน
บทละครบทหนึ่ง มันจะไม่มีอะไรตกเป็นแก่นสารของชีวิตเลย

แต่ถ้าประพาศปฏิบัตินี้ทุกซ์เหมือนกัน ทุกซ์เพื่อพ้นจากทุกซ์ มันเป็นความทุกซ์ที่ว่าเราเป็น
ความเพียร ขึ้นชื่อว่างาน มันต้องมีความทุกซ์ตลอดไป มันก็มีความเบื่อหน่ายในเรื่องของงาน เรื่อง
ของงานต้องใช้พลังงานทั้งหมด แต่งานในการชำระกิเลสมันจะพ้นออกไป มันจะมีความสุขที่ว่า
ความสุขอย่างมาก

คนที่ทำงานจบแล้วนะ สิ้นถึงว่า ชีวิตจิตนี้มันจะมีความคงที่ของมัน แต่คงที่แบบโลกุตตร
ธรรมมันไม่ต้องมีสภาวะแบบใดเลย มันไม่ต้องไปคิดสิ่งใด มันอยู่ในสภาวะของมัน มันคงที่
ตลอดไป แล้วมันจะมองโลกนี้ โลกนี้เขาคิดอะไรกัน มันหมุนไปตามกระแสโลกแล้วมันมีอารมณ์
ไปร่วมกับโลกเขา แต่อันนี้มันก็หมุนไปเหมือนกัน รับรู้สิ่งต่างๆ รับรู้แล้ววางไว้ๆ มันสามารถทำ
ได้ ใจดวงนี้ถึงประเสริฐ

ใจดวงนี้มีหัตถ์ธรรมมาก เวลากิเลสมันปกครอง มันมีอำนาจเหนือนะ มันข่มขี้ มันต้องไป
สภาวะนั้น มันอยู่เฉยๆ ไม่ได้ มันต้องคืนรนไป เพราะมันอยากมีความจินตนาการ พอความอยาก
มันคิด มันตั้งใจขี้ขึ้นมาแล้ว มันต้องสนองใจขี้ของตัวเอง นี่กิเลสมันเกิดขึ้นมา มโนกรรม
เกิดขึ้นก่อน วจีกรรม กายกรรมเกิดตามมา แล้วก็หมุนไปๆ เพราะความคาดความหมาย

แม้แต่ประพาศปฏิบัติธรรมก็เหมือนกัน ประพาศปฏิบัติธรรมว่าต้องเป็นแบบนั้น เรา
ศึกษามา เราฟังครูบาอาจารย์มา เทศน์ของครูบาอาจารย์เพื่อจะปลดเพื่อจะละของเรา เราก็คิด
จินตนาการหมุนออกไปว่าจะต้องเป็นแบบนั้น สะสมอาการเป็นแบบนั้น ถ้ามันสะสมขึ้นมา เราได้
อาการของมันมา เราได้อารมณ์มา อารมณ์สิ่งที่เราได้มา เราจินตนาการขึ้นมาใช้ใหม่ แต่เวลาเรา
ปฏิบัติธรรม มันละออกไป ละออกไปแล้วเกิดอารมณ์นั้นต่างหาก ละออกจากกิเลส ละความคิด
ต่างๆ แล้วออกไป มันจะว่างเหมือนกัน แต่เราต้องว่าอยากที่ได้มา เราพยายามให้มันได้ความว่าง
มา มันก็ได้มา มันเป็นสัญญาอารมณ์ กับความแยกแยะอารมณ์ออกไป มันก็เกิดอารมณ์เหมือนกัน
เพราะเกิดความรู้สึกเหมือนกัน แต่มันเกิดคนละสถานะ

สถานะหนึ่งคือการไปยึดมั่น ยึดมั่นให้เป็นสถานะแบบนั้น แล้วว่าอันนี้เป็นธรรม นี่เรายึดอาการของใจว่าเป็นธรรม แต่เวลาเราปล่อยอาการของใจออกไป เราพิจารณา ใจกับอาการคือความรู้สึกมันคนละอันกัน มันแยกออกจากกัน พอมันแยกออกจากกัน ความว่างเหมือนกัน ใจมันมหัศจรรย์แบบนั้น แบบที่ว่ามันปล่อย มันก็เป็นอาการที่ว่าปล่อยว่างหมดเลย มันไปยึดความรู้สึกต่างๆ มันยึดขึ้นมา นี่ แล้วมันสร้างสถานการณ์ขึ้นมา การประพฤติปฏิบัติที่มันไม่ได้ผล ไม่ได้ผลตรงนี้ไง ตรงที่ว่าเราไม่ได้ชำระล้าง ความละ ละต่างหาก ละแล้วว่างๆ ความละอันนั้นเป็นผลของเรา แล้วต้องทำสิ่งนั้นตลอดไป จะต้องทำสิ่งนี้ซ้ำแล้วซ้ำเล่า คาดใจจนกว่าจิตมันจะยอมรับความจริง

จิตนี้มันโดนหลอกมาตลอดไป แล้วมันสะสมมา มันโดนหลอกมามหาศาล ไม่มีต้นไม่มีปลาย กำเนิดของจิต แล้วจิตที่มากำเนิดอีก จิตที่จะมาเกิดอีกมหาศาลมากนัก มันพยายามจะเกิด แล้วเรากุมกำเนิดมันไว้ เพื่อไม่ให้จิตเกิดๆ มันก็ต้องเกิดสภาวะอื่น แต่อันนี้มันเป็นสภาวะที่เราเกิดมา สภาวะจิตของเรา เราถึงว่ามันมหาศาลขนาดนั้น เราต้องแก้ไขของเราให้มันเป็นสิ่งที่สะอาดขึ้นมาให้ได้ สภาวะธรรมนี้ถึงเป็นของเรา

สภาวะธรรมของเราคือสภาวะธรรมที่เกิดขึ้นมาจากใจ ใจเป็นผู้ปฏิบัติแล้วกระทบขึ้นมา ทุกข์มันก็รับรู้ว่าทุกข์ สุขมันก็รับรู้ว่าสุข แล้วมันจะสิ้นถึงสิ้นสุดอายุ อายุของกิเลสอยู่ที่การประพฤติปฏิบัติของเรา อายุของกิเลส เวลากิเลสมันตายขึ้นไป เวลาถ้าอย่างนั้นแล้วอายุของกิเลสมันไม่มี มันไปอยู่กับใจ ใจเกิดตายๆ ก็ไม่มีวันสิ้นสุด อายุของกิเลสมันก็อาศัยใจไปอย่างนั้น แต่การประพฤติปฏิบัติ ๗ วัน ๗ เดือน ๗ ปี กำหนดอายุของมันได้เลย แล้วมันต้องตายจากหัวใจของเราไป พอกิเลสตายขึ้นไป ใจบริสุทธิ์ขึ้นมาเป็นสภาวะธรรมความจริงในการประพฤติปฏิบัติ เอวัง